

Protocol bijzondere diensten

Datum inwerking: 01 oktober 2026, dit protocol vervangt het protocol uit 2020

Algemeen

De Hervormde Gemeente van Brandwijk is te kenmerken als een psalm-zingende gemeente. In de erediensten wordt daarom doorgaans gezongen uit de psalmbundel uit 1773. In het verleden en ook onlangs heeft de kerkenraad zich bezonnen op de vraag of er naast genoemde psalmbundel ook andere liederen gezongen kunnen worden in erediensten. Met ingang van 1 oktober 2026 wordt de predikant de mogelijkheid gegeven één lied uit de Weerklank-bundel op te nemen in de liturgie. Daarnaast wordt in de voorzang een psalm gezongen in de Weerklank-berijming om aan te sluiten bij de berijming die wordt aangeleerd op de basisschool.

In 2020 is het protocol bijzondere diensten opgesteld. Dit protocol geeft weer welke ruimte er is om in de liturgie van bijzondere diensten andere liederen dan alleen de psalmen te zingen. Dit protocol is in 2026 aangepast en vastgesteld in de vergadering van de kerkenraad van 3 september 2026.

Het protocol bestaat uit twee delen. Eerst wordt een algemeen kader gegeven en beschreven voor welke diensten het protocol geldt. Vervolgens worden voor een aantal van deze diensten (zoals rouwdiensten) nog aanvullende invulling gegeven.

Kader

De kerkenraad heeft zich bezonnen op de plaats van het lied in de erediensten. Zij stelt zich hierover op het standpunt dat er geen bijbels-principieel bezwaar is tegen het zingen van andere liederen dan psalmen in deze erediensten. Daarbij gaat het om liederen die 'bijbels verantwoord' zijn, ofwel zijn 'naar schrift en belijdenis'. Tegelijk wil de kerkenraad voorzichtig handelen ten aanzien van de liturgie en dat betekent dat er een aantal bijzondere diensten is bepaald waar meer ruimte is voor liederen. In dit protocol worden onder bijzondere diensten verstaan:

- Rouwdiensten
- Huwelijksdiensten
- Belijdenisdiensten
- Doopdiensten
- Dienst op de startzondag in het kader van opening winterwerk

En de diensten op de volgende dagen:

- Nieuwjaarsdag
- Goede Vrijdag
- 1^e Paasdag
- Hemelvaart
- 1^e Pinksterdag
- Eeuwigheidszondag
- 1^e Kerstdag
- 2^e Kerstdag (indien op zondag)
- Oudjaarsdag
- Bid- en dankdag

Om te bepalen welke liederen binnen het kader 'bijbels verantwoord' passen, wordt een tweetal bundels gehanteerd. Deze zijn algemeen aanvaard als bundels die liederen bevatten die Bijbels verantwoord zijn. Dat zijn de bundels *Weerklank* en *Op Toonhoogte*. Daarnaast kunnen bij de bid- en dankdagdiensten en opening winterwerk ook de liederen uit de themamap van de HGJB gezongen worden. Wil een dienstdoende predikant in een bijzondere dienst toch een ander lied laten zingen, dan kan dat als het moderamen daarmee instemt. Bij voorkeur worden er Nederlandstalige liederen gezongen.

Wat betreft de muzikale begeleiding moeten de te zingen liederen zingbaar zijn met begeleiding van een orgel en kan er bij een bijzondere dienst (o.a. feestdag) muzikale bijdrage zijn van akoestische instrumenten (uitgezonderd slagwerk) naast het orgel. In rouw-, trouw- en belijdenisdiensten mag er in plaats van het kerkorgel ook gebruik gemaakt worden van andere muziekinstrumenten behalve slagwerk. Als er andere liederen gezongen worden, liggen deze gekopieerd klaar in de kerk (liturgie) of worden geprojecteerd op de muur.

Aanvullende kaders

Naast het voorgaande algemene kader, zijn in de volgende paragrafen aanvullende kaders voor deze diensten vastgelegd.

Rouwdiensten

Een rouwdienst is geen ambtelijke dienst. De begrafenisondernemer heeft de leiding over de dienst, de predikant en ouderling zitten in de ouderlingenbank. De predikant doet de schriftlezing, spreekt gebeden uit en houdt de meditatie.

Als gemeenteleden geen bijzondere wensen hebben, volgt de dienst een vaste liturgie. Als er wel bijzondere wensen zijn, biedt onderstaande een aanvullend kader. Daarbij is ons uitgangspunt dat alle meelevende mensen uit onze gemeente ook vanuit onze gemeente begraven kunnen worden.

Mogelijkheden als de dienst in de kerk gehouden wordt:

- Een 'in memoriam'. 'In memoriam': dit kan zijn een terugblik/ een getuigenis / een gedicht. Maximaal drie. Dit gebeurt op eerbiedige wijze.

Wat we daarbij niet doen: spreken tegen een overledene, muziek draaien, kaarsen branden.

De predikant bespreekt een en ander met de betrokkenen.

Als de samenkomst gehouden wordt in de Wegwijzer zijn er wat meer mogelijkheden. De predikant houdt dan alleen een korte meditatie en een gebed. De samenkomst heeft dan meer een evangeliserend karakter.

Huwelijksdienst

Als een bruidspaar een kerkdienst ter gelegenheid van de inzegening van hun huwelijk wenst, verdient het aanbeveling, dat men, zodra men voor de trouwdag allerlei regelingen gaat treffen, contact opneemt met de predikant/scriba. Er kan dan een afspraak worden gemaakt voor het huwelijksgesprek. Verder wijzen we erop, dat door het bruidspaar niet moet worden verzuimd in overleg te treden met de voorzitter van het kerkrentmeesterschap. Dit laatste met het oog op het gebruik van de kerk en het 'regelen' van de koster, streamer en organist.

Een huwelijksdienst is een ambtelijke dienst (de drie ambten zijn vertegenwoordigd).

Kader huwelijksdienst:

- Er wordt gelezen uit de HSV (Herziene Staten Vertaling).
- We gebruiken de hertaalde formulieren.
- Psalmen worden gezongen uit de psalmbundel uit 1773
- In overleg met het bruidspaar kunnen er naast psalmen twee liederen worden gezongen.

Verdere mogelijkheden:

- Ringen wisselen
- Zingen door: familie/zondagsschoolkinderen/jeugdvereniging/schoolkinderen

Belijdenisdienst

De belijdenisdienst is een reguliere dienst met een feestelijk karakter. We zijn blij dat gemeenteleden in het openbaar belijdenis van het (hun) geloof afleggen. Er is gelegenheid voor de belijdeniscatechisanten om een zelf gekozen lied te zingen (passend binnen het eerder in dit document geschetste kader). Dit gebeurt voor in de kerk met het gezicht naar de gemeente gekeerd. Naast het lied van de belijdeniscatechisanten kunnen er in deze dienst twee liederen gezongen worden.

Doopdienst.

Ook de doopdienst is een reguliere dienst. De ouders hebben de kerkenraad gevraagd om hun kindje te laten dopen. Bij het voorafgaande doopgesprek worden de vragen van het formulier besproken. Tijdens de doopplechtigheid is er de mogelijkheid dat de predikant de kleine kinderen van de gemeente naar voren nodigt om de doop van dichtbij mee te maken. In overleg met de ouders, kunnen er twee liederen gezongen worden.

Startzondag in het kader opening winterwerk

Tijdens het startweekend wordt gebruik gemaakt van het HGJB-thema. Tijdens de dienst op zondagmorgen is er ruimte om in de dienst twee liederen te zingen uit de themamap (of uit Weerklank/Op Toonhoogte passend bij het startthema).

Kerst-, Paas- en Pinksterdienst

Als aanvangslied (voorzang) worden in de morgendienst liederen uitgezocht die betrekking hebben op de kerkelijke feestdag. Deze worden gekozen uit de in dit protocol genoemde bundels. Binnen de verdere liturgie kan nog één ander lied worden ingepast. In de avonddiensten op deze feestdagen kunnen er twee liederen gezongen worden.

Eeuwigheidszondag

De eeuwigheidszondag is de laatste zondag van het kerkelijk jaar. Sinds enkele jaren gedenkt onze gemeente in de morgendienst op deze zondag de in het afgelopen jaar overleden gemeenteleden. Familie van de overledenen wordt voor deze dienst uitgenodigd door de wijkouderlingen. In de dienst worden de namen van de overleden gemeenteleden genoemd, gevolgd door een moment van stilte. In deze dienst kunnen er twee liederen gezongen worden.

Deze dienst op eeuwigheidszondag biedt de nabestaanden de mogelijkheid om na de dienst in kleinere kring nog eens stil te staan bij het heengaan van een familielid of vriend. Als kerkenraad willen we die gelegenheid ook graag geven voor familie en vrienden van de overledenen, door na afloop gezamenlijk koffie te drinken in de Wegwijzer.

De avonddienst op eeuwigheidszondag valt niet onder dit protocol.

Biddag en dankdag

De middagdienst is in het bijzonder gericht op de kinderen van de gemeente. Op deze dagen gebruiken we het HGJB-thema. In de map staan altijd twee liederen: één voor de onderbouw en één voor de bovenbouw. Deze liederen krijgen een plek binnen de liturgie. Deze liederen zijn op school geleerd. Werkstukjes of tekening die op school gemaakt zijn, mogen in de kerk opgehangen worden. Naast de themaliederen kan er nog één lied gezongen worden. In de avonddiensten op deze bijzondere dagen kunnen er twee liederen gezongen worden.

Overige bijzondere diensten

Dit betreft de diensten op Nieuwjaarsdag, Goede Vrijdag, Hemelvaart en Oudjaarsdag. In de diensten op deze bijzondere dagen kunnen er twee liederen gezongen worden.

Als er vragen komen waarop dit protocol geen antwoord geeft, wordt er gehandeld naar de geest van de afspraken die er liggen en wat in onze gemeente gebruikelijk is.